

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ
·НЕОФИТ РИЛСКИ·
БЛАГОЕВГРАД
ФАКУЛТЕТ ПО ПЕДАГОГИКА
КАТЕДРА „ПЕДАГОГИКА“

КОНСПЕКТ

за държавен изпит на студентите от специалност
„Социална педагогика“ – ОКС „БАКАЛАВЪР“

- 1. Класици-педагози за социалното възпитание.**
- 2. Научен статут на социалната педагогика.** Обект, предмет и функции. Основни понятия. Система на социалната педагогика. Методи на социалната педагогика.
- 3. Социална педагогика и социална работа.** Място и роля на социалната работа. Обекти и субекти на социалната работа. Основни сфери на социалната работа. Подходи в социалната работа. Сравнителни характеристики на социалното възпитание и социалната работа.
- 4. Социално възпитание и развитие на личността.** Човек, индивид, личност. Фактори и условия за формиране и развитие на личността. Класически и съвременни интерпретации. Роля на възпитанието и обучението. Самовъзпитание и формиране на личността.
- 5. Човекът в процесите на социализация.** Същност на социализацията. Механизми и етапи. Макрофактори и микрофактори. Отклонения в социализацията – подходи и ограничения. Теории за социализацията.
- 6. Система на социалното възпитание.** Направления. Цели на социалното възпитание. Принципи. Методи и средства. Институции.

7. **Гражданско възпитание.** Същност и цели. Съдържание и направления. Интеркултурно образование. Религиозно образование и възпитание.
8. **Социален контрол, девиантно и делинквентно поведение.** Отношение между понятията. Социална интеграция и девиантно поведение. Социален контрол и девиантно поведение. Девиантно и престъпно поведение. Социално-педагогически институции за работа с деца с девиантно и делинквентно поведение. Превантивно възпитание. Методи, форми и средства на превъзпитание.
9. **Социална интеграция на подрастващите.** Социализация и социална интеграция. Диференцирано възприемане на дейността и познавателния опит. Училищно и професионално ориентиране. Общо средно образование - проблеми и противоречия. Социални, етнически, полови различия в социалната интеграция.
10. **Социално възпитание при лица в неравностойно положение.** Интегрираното и приобщаващо образование – цели, задачи, перспективи. Нормативна база. Работа на социалния педагог за социализация на деца със специални образователни потребности.
11. **Семейството в социалното възпитание.** Семейството – същност, видове и функции. Типове семейства и социално-педагогически проблеми в него. Работа на социалния педагог със семейството. Семейството в превантивното възпитание.
12. **Социално възпитание във възпитателни организации.** Организация на социалния опит. Образование. Индивидуална социално-педагогическа помощ. Локална възпитателна система. Индивидуална помощ в училище.
13. **Средствата за масова комуникация като фактор за възпитанието и социализацията на личността.** Масмедията като културен и социализационен

феномен. Специфика на възпитателното въздействие на средствата за масова комуникация. Ролята на субкултурата и масовата култура в социализацията и възпитанието на личността.

14. Институции за ресоциализация – организация и управление.

Ресоциализация – същност и теоретични подходи. Домове за временно настаняване. Възпитателни училища-интернати. Ресоциализация в пенитенциарни институции.

15. Професията на социалния педагог . Статут и функции на социалния педагог.

Методи на социално възпитание. Форми на социално възпитание. Области на социално-педагогическа дейност.

16. Методология на социалнопедагогическото изследване. Проблем и тема.

Обект и предмет на изследването. Цели и задачи. Научни въпроси и тези (хипотези). Работни понятия. Критерии, показатели, емпирични индикатори.

17. Методика на експерименталното изследване. Същност и функции на

методиката. Планиране на изследването. Извадка и групи . Видове извадки, методи за формиране. Методи и инструментариум на изследването. Модел за представяне и количествен анализ на резултатите. Календарен график на изследването.

18. Качествени изследвания. Възникване, същност и сравнителни

характеристики. Методологически особености на качествените педагогически изследвания. Методически особености на качествените педагогически изследвания.

19.Теории за превантивно социално възпитание. Стратегии Принципи.

Превантивни програми. Форми, методи, похвати и средства за превантивна възпитателна дейност.

20. **Зависимости – фактори и рискови групи.** Превантивна и корекционна педагогическа дейност. Методики и средства.
21. **Институции за превантивно възпитание – видове и организация.** Специализирани държавни органи. Институционални възможности и ограничения. Перспективи.
22. **Статут и съдържание на дейността на педагогическия съветник в училище.** Основни функции. Длъжностна характеристика. Основни области, методи и форми на организация. Основни проблеми и решения.
23. **Приемна грижа.** Същност и цели. Видове. Принципи. Нормативни основания. Приемно семейство и приемно дете. Приемна грижа и осиновяване. Социалнопедагогически резултати.

Литература:

1. Алан, Е., Б. Айви, С. Даунинг (1999). Психологическо консултирование и психотерапия.
2. Ангелова, Т. Методика на обучението по български език. Съвременни проблеми. ИК „СЕМА РШ“, С., 2005
3. Атанасов, Ж. И др. (1993). История на педагогиката и българското образование. Велико Търново.
4. Бижков, Г. (1994). Реформаторска педагогика. С.
5. Бижков, Г. В. Краевски. (2005). Основи на педагогиката. С.
6. Бижков Г., В. Ванева и др. (2012). Исторически корени на социалната педагогика, РУ „Ангел Кънчев“, Русе
7. Бижков, Г. и Н. Попов (1994). Сравнително образование. С.
8. Боа, Р. (1998). Детските страхове. Разпознаване, разбиране и помощ. „ЛИК“, С.
9. Борисова В. (2000). Социализация и ресоциализация. С.
10. Борисова, В. (2008). Специфичната връзка между агресия и насилие. В: *Обществено възпитание*, № 3, (38-41).
11. Боянова В. (2001). Родители и деца. „ВЕДА СЛОВЕНА – ЖГ“, С.

12. Боянова, В. (2001). Семейството и превенция на наркоманното поведение сред подрастващите. Сб. "Превантивна и корекционна педагогическа дейност за преодоляване на употребата и злоупотребата с наркотични вещества", С.
13. Брюкнер, Х. (1998). Когато детето пита. Медицина и физкултура, С.
14. Василева, М. (2003). Училищно консултиране. В Някои проблеми на училищната психология. Шумен.
15. Виле, Р. (1998). Пристрастеност и дроги. Как да предпазим децата от тях. „ЛИК”, С.
16. Витанова, Н. (2001). Личността и социалният атом на човека в риск и зависимостта от дрогите, Сб. "Превантивна и корекционна педагогическа дейност за преодоляване на употребата и злоупотребата с наркотични вещества", С.
17. Вучкова, С. М. (1995). Подходи и модели за работа с безнадзорните деца. С.
18. Гайдаров, К. (1998). Девиантното поведение на непълнолетните. Социално-психологически механизми. Албатрос, С.
19. Ганева, М. (2009). Модел за социалната работа с деца с поведенчески проблеми. В: *Обществено възпитание*, № 4, (25-37).
20. Георгиев, Левчо (2010) Българският език като предмет на изучаване в началното училище. УИ „Неофит Рилски”, Благоевград
21. Герасимова Е.Н., Кузовлев В.П., Овчинникова А.Ж., Сарычева О.Н., Попкочев Т.А. и Цветанова-Чурукова Л. З. (2011) Педагогика. – Елец: ЕГУ им. И.А.Булнина.
22. Гювийска В., Н. Цанков (2017). Химерните групи в училище, УИ „Н. Рилски”, Благоевград
23. Даскалов, Р. (1997). Дрогите. ДНП, С.
24. Дерижан, И. (2010). Методологични основания за същността и спецификата на социалната работа. *Електронно издание на БСУ, Бургас*.
25. Дерижан, И., Г. Вълчев. (2009). Интегриране на ученици с емоционални проблеми и девиантно поведение. НИОКСО, С.
26. Дерижан, И. (2010). Детето с отклоняващо се от социалните норми поведение – предизвикателство пред съвременното училище. В: *сборник научни студии и статии „Съвременното образование – мисия и визии”*, УИ „Неофит Рилски”, Благоевград, с. 352-356.
27. Димитров, Л. и др. (2004). Теория на възпитанието. С.
28. Димитрова, Н. (2008). Превенция на противообществените прояви на малолетни и непълнолетни в България. В: *Обществено възпитание*, № 3, (22-25).

29. Димитрова, Н. (ред.), Н. Димитрова. (2010). Резилиансът – как да го прилагаме. С. ИСДП.
30. Димчев, Кирил (2010). Методика на обучението по български език. Реалности и тенденции. Велико Търново
31. Дишкова М. (2017). Взаимодействието между образователни и социални институции за преодоляване на девиациите в поведението на децата, Изд. Либра Скорп, Бургас
32. Добрев, Зл. (2008). Особенности на интегрираното обучение. С.
33. Долто Ф. (1995). Тийнейджърите. „Наука и изкуство“, С.
34. Дубягина, О., Ю. Дубягин. (2005). 65 начина да предпазим от престъпление детето. БРЕН, С.
35. Дюркем, Е. (2006). Да мислим възпитанието. С.
36. Иванов, Ив. (2004). Работа с деца с различни стилове. В Стилове на познание и учене. Шумен.
37. Златкова-Дончева К. (2018). Менторството и децата в риск, Изд. Либра Скорп, Бургас
38. Игнатова, Т. (2004). Педагогическият съветник в помощ на проблемни деца и семействата им. В сб. "Образование и изкуство". Шумен
39. Китанов, К. (1999). Непълнолетният наркоман - жертва или престъпник. С., в Сб. Национална конференция "Насилието в българското училище и пътища за преодоляването му", бр. 3.
40. Китанов, К., К. Йотов. (1999). Наркопрестъпността - разпространение и превенция. МВР, Научноизследователски институт по Криминалистика и криминология, С., с. 245.
41. Ковачка Ю. (2017). Социалнопедагогически проблеми при деца с парародителска грижа, УИ „Н. Рилски“, Благоевград
42. Колев Й. (2010). Класици за социалната педагогика. УИ „Неофит Рилски“, Благоевград
43. Колев, Г., И. Дерижан. (2009). Социалната работа с деца – съвременни концептуални и методически детерминанти. В: годишник на БСУ, Бургас.
44. Колева, М. (1998). Социалното развитие на детето. С.
45. Колман, П. (2002). Нека поговорим Родители и деца. Кръгзор, С.
46. Кривирадева Б., Т. Захарук, Й. Първанова и др. (2012). Работа с деца в риск, УИ „Св. Климент Охридски“, София
47. Кузовлев В.П., Овчинникова А.Ж., Белканов Н.А., Цветанова-Чурукова Л.З., Попкочев Т.А. и др. (2010) Педагогика. Благоевград: ЮЗУ им. Н.Рилского.

48. Люлюшев, М., Колев, Й., Чавдарова, А., Сачкова, Е. и др. (1998). История на педагогиката и българското образование. С.
49. Макариев, Пл. и др. (1999). Интеркултурното образование в България. Идеал и реалност.
50. Макферлейн Е., А. Макферсън. (2002) Тийнейджърите. Агония и екстаз. Кръгзор, С.
51. Манасиева, Т. (2009). Техники за преодоляване на агресията при деца. В: *Обществено възпитание*, № 1, (32-39).
52. Манасиева, Т. (2010). Програми за превенция по индикация за деца в риск от развиване на зависимост към психоактивни вещества. В: *сборник научни студии и статии „Съвременното образование – мисия и визии“*, УИ „Неофит Рилски“, Благоевград, с. 357-362.
53. Манасиева Т. (2018), Повишаване на правната култура на деца с асоциални нагласи чрез интерактивни форми и методи на възпитание /практико-приложни аспекти/, Научна конференция с международно участие „130 години университетска педагогика“, София, България
54. Манова, А. (2007) Индивидуализация на учебната дейност при овладяване на математическите знания в началните класове. В: *Индивидуализация на учебната дейност*. Благоевград.
55. Механджийска, Г. (2008). Ролята на първичното интервю в социалната работа. В: *Обществено възпитание*, № 3, (26-29).
56. Мудрик, А. В. (2009). Введение в социалную педагогику. М.
57. НАРЕДБА за условията и реда за кандидатстване, подбор и утвърждаване на приемни семейства и настаняване на деца в тях. Приета с ПМС № 314 от 4.12.2006 г., обн., ДВ, бр. 100 от 12.12.2006 г.
58. Насоки на работата на педагогическия съветник. (1996) МОНТ.
59. Нелсън, Дж., Л. Лот, Ст. Глен. (2001). Позитивното възпитание в класната стая. С.
60. Нелсън, Дж. (2000). Теория и практика консултирования. Санкт-Петербург.
61. Пандин, Ст. (2009). Превантивна функция на педагогическия процес. В: *Обществено възпитание*, № 4, (12-16).
62. Петров, Г. (1998). Детската престъпност. АБАГАР, В. Търново.
63. Петров, Г. Д. (2003). Полиция и превенция. В сб. „Превенция на девиантното поведение на децата“. ИК „Комливес“-Л.М., С., с. 178-194. (НБ, СГБ, СУ, СУ-ФП)
64. Петрова Н. (2012). Подкрепата на семействата на деца в риск – основно предизвикателство пред системата за закрила и за благосъстояние на децата в

- България. // Преглед на системата за закрила и за благосъстоянието на децата в България.- ИСДП
- 65.Петрова Н. (2013). Приемната грижа като споделено родителство. //Годишник на СУ „Св.Кл. Охридски”- София
- 66.Петрова Н. (2014).Социална педагогика или педагогика на социалната работа. Издателство „Карина – Мариана Тодорова”, София
- 67.Подстеженок Н. (2001). Детето срещу бандита. сп. “Обществено възпитание”, бр. 4, С., с. 75-76.
- 68.Попкочев, Тр. (2011). Сътрудничество семейство-училище. Сб. Личностно развитие на учениците в съвременното общество (том V). Бл., 2011, с. 17-34.
- 69.Попкочев, Тр. (2004). Социално-педагогически профил на ромското семейство
- 70.Попкочев, Тр. (2017).Социално възпитание от детето и за живота (по Елен Кей). Сп. Педагогика, год. LXXXIX, кн. 9, с. 1162-1183.
- 71.Попкочев, Тр.(2012) Модел на социално възпитание в творчеството на Януш Корчак. – сп. Педагогика, бр. 9, 1416-1425
- 72.Попкочев, Тр. (2016). Антропологични предпоставки и социално възпитание при Антон Макаренко. Сб. Личностно развитие на учениците в съвременното образование и общество“, Том VIII, Благоевград, с. 27-53.
- 73.Попкочев, Тр. (2009) Към феномена „Бягство на родителите от възпитание”. Сб. Възпитателни взаимодействия между семейството и училището. Бл., с.131-146.
- 74.Попкочев, Тр. (2011) Александер Нийл: свободно социално възпитание. Сб. Превенция на асоциалните прояви на учениците (сборник студии). Бл., с. 49-65.
- 75.Попов, Г. (2000). Дроги и превенция. ИК „Стено”, Варна.
- 76.Попова, Сн. (2002). Полово възпитание на учениците /7-11 годишна възраст/. С.
- 77.Превантивната педагогика като научно познание. (2003). Сб. СУ “ Св. Кл. Охридски” , С.
- 78.Превенция на агресията сред децата. (2004). СУ “ Св. Кл. Охридски”, С.
- 79.Радев, Пл., А. Александрова (2009). Философия на образованието. Изд. „Фабер”.
- 80.Рангелова Е. (2002). Педагогически проблеми на ресоциализацията на деца с девиантно поведение, С.
- 81.Рангелова, Е., Г. Механджийска. (2009). Методи на социалната работа. ЕКС-ПРЕС, С.

82. Сапунджиева, Кл. (2005). Педагогическият дискурс на постмодернизма. С.
83. Сапунджиева К., Бояджиева Н., Пиронкова М. Петрова Н. и др. (2014). Академични полета на социалната педагогика. УИ „Св. Климент Охридски“, София
84. Славин, Р. (2004). Педагогическа психология. С.
85. Слостенин, В.А., Г. И. Чижакова. (2003). Введение в педагогическую аксиологию. М.
86. Сотирова, М. (2010). Интеркултурни процеси в образованието. С.
87. Стоева, В. (2002). Видове насилие в училище и в семейството. В сб. Здравословно и хуманно образование. Г. Оряховица, с. 48-49.
88. Стоименова, Я. (2010) Индивидуална помощ по математика на деца със социалнопедагогически проблеми. Благоевград.
89. Стоименова, Я. (2007) Основни аспекти на дейността при индивидуалната помощ по математика. В: Индивидуализация на учебната дейност. Благоевград.
90. Стоименова, Я. (2010) Основни компоненти на методическата система за индивидуална помощ по математика. В: Съвременното образование – мисия и визии. Благоевград.
91. Тилкиджиев, Н. И др. (2009). Отпадащите роми. С.
92. Тодорина Д., К. Марулевска и др. (2015), Педагогическият съветник в съвременното българско училище. Част I, УИ „Н. Рилски“, Благоевград
93. Тодорова, Л. (1996). Децата пред предизвикателствата на опасностите на деня. (Насоки за създаване на система за превантивна възпитателна работа). "Образование", кн. 3.
94. Тодорова, Л. (1996). Проблеми на превантивната възпитателна дейност с ученици, склонни към девиантно поведение. В сб. " Съвременни подходи към педагогическия процес - проблеми и противоречия". Благоевград.
95. Тодорова, Л. (1999). Съвременни аспекти на борбата срещу насилието над децата. "Педагогика", кн.3.
96. Тодорова, Л., Тр. Попков. (1997). Увод в педагогиката.
97. Тополска, Евгения. (2008) Превенция на трудностите в ограмотяването (теоретични и практически аспекти). С.
98. Филипова, Н. (2005). Училищно законодателство. Бл.
99. Филипова, Н. (2011). История на педагогическите учения и практики. Бл.
100. Фойнберг, С. Г. (1978). Защо детето става нервно. Медицина и физкултура, С.

101. Хостътлър, Дж. (1995). Как да предпазим децата си от наркотиците и алкохола. „Хейзъл“, С.
102. Цанков, Н. (2004). Превенция на наркотичната зависимост чрез спорт и физическо възпитание. В сборник: "Физическото възпитание и спортът в образователната система" - Научна конференция с международно участие
103. Цанков, Н. (2005). Учениците и употребата на психо-активни вещества. В: Обществено възпитание, 2/2005, год. XXXXIIIV, (22-24).
104. Цанков, Н. (2007). Активност и личностно отношение на учениците към употребата на наркотични вещества. В: Сборник доклади от III Национална конференция с международно участие - "Личност, социална среда, активност", съставител - П. Николов, УИ "Неофит Рилски", Благоевград.
105. Цанков, Н. Предизвикателства при превенция на употребата на психо-активни вещества сред учениците. В: сборник статии: Децата, семейството и обществото в началото на XXI век - реалности, перспективи, решения; с. 252, Издателска къща "Камея Дизайн" ООД; ISBN 978-954-629-008-3, 2007.
106. Цветанова-Чурукова Л.З. (2010). Интегрирано обучение в началните класове. Бл.
107. Цветков, Д. (1994). Обща педагогика. Философия на образованието. С.
108. Цветкова, Й. (2005). Приложно-практически измерения на психологическото консултиране. Педагогика, 2005/2
109. Чавдарова-Костова, С. (2001). Интеркултурно възпитание. С.
110. Чавдарова - Костова, С., Б. Господинов, Б. Мизова (2018), Състояние на педагогическото взаимодействие „семейство – образователни институции – социална среда“. Резултати от едно изследване, Годишник на СУ “Св. Кл. Охридски”, Факултет по педагогика, том:Книга Педагогика, брой:111, издателство:УИ „Св. Климент Охридски“, стр.5-109
111. Чавдарова-Костова, С. (2017), Възпитанието в структурата на семейните отношения. УИ „Св. Климент Охридски“. София
112. Чимева, Н. и др. (2009). Възпитателни взаимодействия между семейството и училището.
113. Чимева, Н. (2009). Индивидуалната помощ по български език и литература в социалнопедагогическите заведения. УИ „Неофит Рилски“, Благоевград
114. Шакурова, М.В. (2004). Социальное воспитание в школе. М.
115. Шишков, Ат. (2000). Фрустрация, депресия и агресивност в детско-юношеската възраст. Колор Студио, С.

116. Шубеъл, Р. (2001). Не е достатъчно да кажеш НЕ /Как да помогнем на децата си да не злоупотребяват с алкохол, тютюн и наркотици/. Сиела, С.

Интернет-ресурси:

1. Camping for the Civic Mission of Schools.
<http://www.civicmissionofschools.org/cmossite/resources/edresources>
2. Civic Education. <http://plato.stanford.edu/entries/civic-education/>
3. Education. <http://en.wikipedia.org/wiki/Education>
4. Виктимизация на деца в България: някои аспекти.
<http://www.sapibg.org/attachments/article/484/Expertice%20Child%20victimization.pdf>
5. Детето. Педагогическо консултиране за родители и деца. <http://www.dete-bg.com/>
6. Закон за закрила на детето. <http://lex.bg/laws/ldoc/2134925825>
7. Мариана Стефанова – BG= <http://marianast.wordpress.com/>
8. Методика за условията и начина на предоставяне на социалната услуга „приемна грижа”.
<http://www.unicef.bg/public/files/press/26.pdf>
9. Национална стратегия за закрила и социална интеграция на децата с увреждания.
<Http://sacp.government.bg/programi-dokladi/strategii-programi-planove/deca-uvrejdania/>
10. Педагогика. Http://www.eusi.ru/lib/pidkasistyj_pedagogika/index.shtml
11. Педагогика как наука. <Http://schoolnet.kiev.ua/?pedagogika=7>
12. Психологически тестове за деца и юноши. <Http://psiho-test.info/problemni-deca.php>
13. Приобщаващото образование в България още колко ни остава
old.europe.bg/upload/docs/position_paper.pdf или
https://priobshti.se/sites/default/files/uploads/docs/priobshtavashtoto_obrazovanie_kolko_oshte_ni_ostava_2015.pdf
14. Панайотова, Капка. Експертност в приобщаващото образование или за приобщаващото образование - експертно? https://litenet.bg/publish19/k_panajotova/ekspertnost.htm

2019/2020

Катедра „Педагогика“